

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

*INSTITUTA ZA AKREDITIRANJE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**INSTITUTA ZA AKREDITIRANJE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU**

Broj: 02-16-1-752/19

Sarajevo, juli 2019. godine

Sadržaj

I	MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA.....	5
	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	5
	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	7
II	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	9
1.	KRITERIJI	9
2.	REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	9
3.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
3.1	Funkcionisanje sistema internih kontrola	10
3.2	Organizacija i rukovođenje	11
4.	BUDŽET	11
5.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	12
5.1	Pregled rashoda i izdataka iz budžeta	13
5.2	Pregled prihoda i primitaka	13
5.3	Bilans stanja	14
5.3.1	<i>Popis sredstava i obaveza</i>	14
5.3.2	<i>Kratkoročna potraživanja</i>	14
5.3.3	<i>Potraživanja za refundaciju naknada bolovanja</i>	15
5.4.	Pregled dinamike zapošljavanja	15
6.	JAVNE NABAVKE	16
6.1.	Nabavka uredskog materijala	16
7.	KOMENTARI	17
	PRILOZI	17

I MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA

Mišljenje nezavisnog revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institut)** koji obuhvataju: bilans stanja na 31.12.2018. godine, pregled prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz budžeta, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće rezerve budžeta, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u paragrafu *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji **Instituta** prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na 31.12.2018. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. *Kratkoročna potraživanja po osnovu obavljenih usluga iskazana u glavnoj knjizi Instituta ne slažu se s pomoćnom evidencijom potraživanja, a prema evidencijama kod kupaca postoje značajna odstupanja u odnosu na stanje iskazano kod Instituta. Također, prilikom godišnjeg popisa potraživanja, Institut nije popisao pojedinačne nenaplaćene stavke potraživanja koje čine saldo ukupnih potraživanja (tačke 5.3.1 i 5.3.2 Izvještaja).*

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od **Instituta** u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Instituta** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja na nivou institucija Bosne i Hercegovine, tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizione postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizione dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizione postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i da li finansijski izvještaji odražavaju transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U vezi s revizijom finansijskih izvještaja **Instituta** za 2018. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Instituta** za 2018. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziju institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od **Instituta** u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pažnju na sljedeće:

- *Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Instituta nije usklađen s odredbama odluka Vijeća ministara BiH (tačka 3.2 Izvještaja).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Instituta** je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje **Instituta**, prema definisanim kriterijima, usklađeno s relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 01.07.2019. godine

GENERALNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju uporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2018. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavkama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o finansiranju institucija BiH.

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Instituta za 2017. godinu, sačinio Izvještaj o finansijskoj reviziji i dao mišljenje s rezervom na finansijske izvještaje, sa skretanjem pažnje na blagajničko poslovanje, i pozitivno mišljenje na usklađenost, sa skretanjem pažnje na obavezu usklađivanja pravilnika o sistematizaciji. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Institut nije postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija BiH jer nas nije obavijestio o preduzetim aktivnostima na realizaciji datih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u izvještaju o obavljenoj reviziji za 2017. godinu.

Uvidom u preduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

Ocjena realizacije preporuka	Realizovana	Realizacija u toku	Nerealizovana
Izvršene su korekcije kod obračuna naknade za prijevoz i topli obrok.	●		
Otklonjeni su nedostaci u organizaciji i obavljanju blagajničkog poslovanja.	●		
Uspostavljene su adekvatnije kontrole i realnije iskazivanje i evidentiranja prijeđenog puta u putnim nalogima za pojedinačne relacije i „loko“ vožnje.	●		
Pokrenute su aktivnosti na usklađivanju opisa poslova, pa je do marta 2019. godine izvršena ponovna analiza pojedinih radnih mjesta i konstatovano da su pravilo sastavljeni.		●	

Procedure javnih nabavki pokrenute su prije isteka ranije važećih okvirnih sporazuma i ugovora.			
Nisu okončane sve pripremne radnje za vršenje popisa potraživanja, niti je tokom popisa potvrđeno stanje iskazano u poslovnim knjigama Instituta.			
U testiranim postupcima javnih nabavki utvrđena je obaveza primjene preferencijalnog tretmana domaćeg.			

Institut nije vršio nabavku vozila, pa nije moguće ocijeniti realizaciju preporuke koja se odnosi na sačinjavanje tehničke specifikacije vozila u cilju osiguranja konkurencije.

3. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Institut je odgovoran za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Sistem finansijskog upravljanja i kontrole je u cijelosti implementiran u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH¹, Priručnikom za finansijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provođenje procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Institut je sačinio popis i mapiranje poslovnih procesa, utvrdio i procijenio rizike i izradio registar rizika. Također, Institut je popunio obrazac Godišnjeg izvještaja o finansijskom upravljanju i kontroli za 2018. godinu i dostavio Centralnoj harmonizacijskoj jedinici nakon isteka roka za dostavljanje pomenutog izvještaja.

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH² i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH³, za obavljanje interne revizije u Institutu nadležna je Jedinica interne revizije u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Prema prezentovanim informacijama, u 2018. godini nije bilo aktivnosti Jedinice interne revizije u pogledu vršenja interne revizije Instituta.

3.1 Funkcionisanje sistema internih kontrola

Ranije konstatovani nedostaci sistema internih kontrola kod obračuna plaća, upotrebe vozila i blagajničkog poslovanja su otklonjeni, što je konstatovano kod ocjene realizacije preporuka. Međutim, postupcima revizije smo konstatovali da postoje problemi u funkcionisanju sistema internih kontrola koji se odnose na:

- Planiranje i izvršenje budžeta, te adekvatno i pravovremeno postupanje u cilju osiguranja sredstava na pozicijama za koje postoji rizik da neće biti dovoljne za realizaciju aktivnosti.
- Pravovremeno podnošenje zahtjeva za refundacijom sredstava na ime bolovanja.
- Evidentiranje i tačno iskazivanje potraživanja za obavljene usluge Instituta.

Po našem mišljenju, većina nedostataka u navedenim procesima su nastali kao posljedica odsustva zbog dužeg bolovanja jednog državnog službenika i jednog zaposlenika u Službi za opće, pravne i finansijske poslove, te neadekvatnog osiguranja obavljanja poslova koji su u

¹ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

² Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

³ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

opisu državnog službenika koji je bio odsutan. Navedeni nedostaci su detaljnije opisani u pojedinačnim tačkama Izvještaja.

Ostali nedostaci sistema internih kontrola se odnose na kontrolu obračuna putnih naloga, troškova hotelskog smještaja i autorskih honorara:

- Ispravnost obračuna putnog naloga se potvrđuje potpisom nakon što je izvršena isplata.
- Računi za hotelski smještaj u zemlji nisu u svim slučajevima kontrolisani u pogledu ugovorenih cijena, pa smo uočili da su po tom osnovu izabrani dobavljači fakturisali veće iznose od ugovorenih.
- Prilikom isplate autorskih honorara u pojedinim slučajevima nije priložena sva dokumentacija za troškove koji su obuhvaćeni obračunom. Uglavnom se radi o troškovima prijevoza i putarine prilikom angažovanja eksperata.

PREPORUKA 1

Potrebno je da Institut nastavi s aktivnostima na unapređenju sistema internih kontrola i osigura:

- kontrolu ispravnosti obračuna putnih naloga prije isplate,
- praćenje fakturisanih cijena za hotelski smještaj,
- potpunost dokumentacije prilikom isplate autorskih honorara.

3.2 Organizacija i rukovođenje

Unutrašnja organizacija i način rada Instituta utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji iz 2015. godine, a izmjene iz 2018. godine se odnose na uslove za radno mjesto zamjenika direktora. Važećim pravilnikom su sistematizovana radna mjesta za 28 izvršilaca.

U toku revizije konstatovali smo da je, na osnovu odluka Vijeća ministara BiH⁴, sačinjen prijedlog opisa poslova koji je upućen na analizu Komisiji za ocjenu radnih mjesta u Ministarstvu pravde BiH. Nakon mišljenja Komisije, u februaru 2019. godine su dostavljeni novi prijedlozi opisa poslova za pojedina radna mjesta. Institut je u martu 2019. godine obaviješten da je ponovni prijedlog opisa poslova radnih mjesta pravilno sastavljen.

PREPORUKA 2

Potrebno je da Institut nastavi aktivnosti koje su neophodne kako bi se proces usaglašavanja pravilnika o sistematizaciji okončao u skladu s odlukama koje uređuju ovu oblast.

4. BUDŽET

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu⁵, Institutu su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 1.145.000 KM i od 21 zaposlenog. Ukupno izvršenje budžeta za 2018. godinu iznosilo je 1.141.635 KM.

⁴ Odluka o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa Uprave BiH, broj 65/13 (Službeni glasnik BiH broj 30/13) i Odluka o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH, broj 66/13 (Službeni glasnik BiH broj 30/13)

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 08/18

Institut je izvršio usklađivanja (prestrukturisanje) rashoda budžeta u septembru i decembru 2018. godine, koje je odobrilo Ministarstvo finansija i trezora BiH.⁶ Na osnovu ovih odluka izvršena je izmjena strukture rashoda unutar tekućih izdataka kojim su povećana sredstva za bruto plaće i naknade (23.500 KM), naknade troškova zaposlenih (1.000 KM) i ugovorene i druge usluge (12.000 KM), a smanjena sredstva za ostale pozicije tekućih izdataka.

U obrazloženju zahtjeva za povećanje sredstava za bruto plaće i naknade Institut je naveo da su dodatna sredstva za ove pozicije neophodna jer je krajem 2017. godine razriješen dotadašnji pomoćnik direktora koji je raspoređen na upražnjeno radno mjesto slično radnom mjestu koje je obavljao prije imenovanja na mjesto zamjenika direktora. Također su bila neophodna sredstva za angažovanje izvršilaca na određeno vrijeme zbog dužeg bolovanja državnih službenika i zaposlenika. Prvim prestrukturisanjem su, na ime povećanja sredstava za plaće i naknade, sredstva za putne troškove smanjena za 25.000 KM. Drugim prestrukturisanjem je traženo značajnije povećanje sredstava za putne troškove u iznosu od 6.000 KM (prvim prestrukturisanjem su umanjena) i ugovorene i druge posebne usluge (12.000 KM). Povećanje sredstava na ovim pozicijama su tražena zbog realizacije planiranih zadataka Instituta u području akreditiranja.

Postupcima revizije uočili smo da su izostale aktivnosti na podnošenju zahtjeva za refundacijom bolovanja, čime bi se osigurao veći dio nedostajućih sredstava za bruto plaće i naknade (detaljnije u tački 5.3.3. Izvještaja), a sredstva iskorištena za isplatu su mogla biti iskorištena za obavljanje aktivnosti iz nadležnosti Instituta.

Pored toga, pojedine pozicije budžeta nisu planirane u iznosu koji je mogao biti poznat prilikom planiranja budžeta (npr. jubilarne nagrade), te da nije tražena promjena strukture budžeta u okviru sintetičkih pozicija, pa je veliki broj rashoda realizovan u iznosu većem od odobrenog na pripadajućoj analitičkoj poziciji.⁷

Plan i program rada Instituta za 2018. godinu dostavljen je Vijeću ministara BiH i usvojen 22.02.2018. godine. Izvještaj o radu Instituta za 2018. godinu dostavljen je Vijeću ministara BiH, koje je izvještaj razmatralo i usvojilo na sjednici održanoj 26.02.2019. godine.

5. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Institut je sačinio Godišnji finansijski izvještaj za 2018. godinu i dostavio ga nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Analizom bilješki uz finansijske izvještaje konstatovali smo da je navedeno da se isplaćene bruto plaće odnose na 21 zaposlenika, mada je u obrascu o plaćama i broju zaposlenih iskazan prosječan broj od 24 zaposlena. U analizi izvršenja budžeta su navedena obrazloženja o povećanju broja zaposlenih, te razlozi za prestrukturisanje sredstava na poziciji bruto plaća. Uz Bilans stanja na 31.12.2018. godine (obrazac BS) nisu sačinjene zabilješke koje objašnjavaju bilansne pozicije, a koje su sastavni dio seta finansijskih izvještaja.⁸

⁶ Odluke Ministarstva finansija i trezora BiH broj 05-162-8810-2/18 (od 21.09.2018. godine) i 05-16-211615-2/18 (od 25.12.2018. godine)

⁷ Kroz ISFU sistem je osigurano praćenje izvršenja budžeta na sintetičkim (četverocifrenim) kontima, ali ne i na analitičkim (šestocifrenim) kontima

⁸ Instrukcija Ministarstva finansija i trezora BiH za sačinjavanje godišnjeg izvještaja o izvršenju Budžeta budžetskih korisnika za period 01.01.-31.12.2018. godine (broj 05-16-2-147-1/19 od 03.01.2019. godine)

PREPORUKA 3

Prilikom sačinjavanja godišnjeg izvještaja, Institut treba voditi računa o sadržaju seta finansijskih izvještaja i o usaglašenosti podataka u obrascima koje dostavlja uz godišnji finansijski izvještaj.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz budžeta

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama - zbirno, u periodu od 01.01. do 31.12.2018. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 1.141.635 KM, što je u odnosu na rashode planirane budžetom za 2018. godinu manje za 3.365 KM.

Značajni rashodi iz budžeta odnose se na: bruto plaće (643.416 KM), naknade zaposlenih (73.446 KM), putne troškove (132.745 KM), izdatke za upotrebu vozila (12.118 KM), troškove zakupa (106.300 KM) i ugovorene i druge usluge (130.000 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz budžeta prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

5.2 Pregled prihoda i primitaka

U pregledu prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama u periodu od 01.01. do 31.12.2018. godine, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 395.997 KM, što je u odnosu na prihode i primitke planirane budžetom za 2018. godinu manje za 61.003 KM.

Značajni prihodi odnose se na prihode od obavljanja usluga Instituta koje su ostvarene u iznosu od 393.132 KM. Prihodi od vlastite djelatnosti evidentiraju se nakon uplate na žiroračun Ministarstva finansija i trezora BiH i uparivanja kroz modul potraživanja koji vrši Institut. Evidentirani iznos se odnosi na naplaćene prihode za koje je kroz modul potraživanja izvršeno uparivanje s evidentiranim računima.

Postupcima revizije smo utvrdili da Institut nije pravovremeno sačinio i evidentirao račune ispostavljene kupcima za održavanje akreditacije za 2018. godinu. Naime, Institut je u pomoćnoj evidenciji (modul potraživanja) evidentirao 119 računa u ukupnom iznosu od 98.750 KM s datumom 31.12.2018. godine. Prema Tarifi Instituta⁹, imalac akreditacije može uplatiti troškove održavanja u dvije jednake rate, prvu do 30. juna i drugu do kraja decembra tekuće godine. Kako su u konkretnom slučaju računi za ove usluge izdati s datumom 31.12. 2018. godine, nije bilo moguće izvršiti uplatu do krajnjeg roka koji je predviđen Tarifom Instituta. Iz tih razloga će prihodi koji će biti naplaćeni po osnovu pomenutih računa biti evidentirani u narednom obračunskom periodu, a ne u periodu na koji se odnose. Istovremeno, evidentiranje računa s datumom 31.12.2018. godine je uticalo i na visinu iskazanog iznosa potraživanja u poslovnim knjigama Instituta.

PREPORUKA 4

Institut treba pravovremeno ispostavljati račune za troškove održavanja akreditacije, kako bi se osiguralo plaćanje usluga u skladu s rokovima koji su definisani u postojećim pravilima.

⁹ Tarifi za usluge u sistemu akreditiranja broj PD 07-05 od 16.03.2017. godine

5.3 Bilans stanja

U bilansu stanja na 31.12.2018. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 379.744 KM. Ukupne obaveze s izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 473.818 KM.

Značajne stavke bilansa stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (327.276 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (49.177 KM), obaveze prema dobavljačima i fizičkim osobama (34.710 KM) i obaveze prema zaposlenima (59.730 KM).

Bilans stanja prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

5.3.1 Popis sredstava i obaveza

Institut je izvršio popis stalnih sredstava, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza, te sitnog inventara i materijala na 31.12.2018. godine. Popisne komisije su sačinile Izvještaj o izvršenom popisu sredstava i obaveza, koji je usvojilo rukovodstvo Instituta.

Postupcima revizije utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na popis kratkoročnih potraživanja za koja je, kao i prethodnih godina, naveden ukupan iznos koji je evidentiran u Glavnoj knjizi. Popisom nije izvršeno usklađivanje pomoćne s Glavnom knjigom niti su konstatovani pojedinačni iznosi po kupcima, starost potraživanja, sumnjiva i sporna potraživanja, eventualni problemi u naplati i slično.

PREPORUKA 5

Institut je obavezan izvršiti godišnji popis u skladu s propisima koji regulišu ovu oblast, a popisano stanje potkrijepiti odgovarajućom dokumentacijom, kao što su izvještaji iz pomoćne evidencije, analitički pregled kupaca, izvodi otvorenih stavki.

5.3.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 327.276 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 253.379 KM. Evidentirani iznos kratkoročnih potraživanja odnosi se na potraživanja od pravnih osoba za obavljene usluge iz nadležnosti Instituta. Na znatno veći iznos potraživanja koji je iskazan u poslovnim knjigama je, po našem mišljenju, uticalo evidentiranje velikog broja računa s 31.12.2018. godine (detaljnije opisano u tački 5.2 Izvještaja).

Imajući u vidu nedostatke kod iskazivanja stanja potraživanja u prethodnoj godini, te način na koji je izvršen popis potraživanja u 2018. godini, opredijelili smo se za detaljno testiranje kratkoročnih potraživanja. Postupcima revizije utvrdili smo sljedeće:

- Iznos potraživanja iskazan u Glavnoj knjizi veći je u odnosu na pomoćnu evidenciju (modulu potraživanja) za 24.228 KM. U pomoćnoj evidenciji su iskazana potraživanja u iznosu od 303.048 KM, a kako se knjiženje računa u Glavnoj knjizi vrši automatski iz pomoćne evidencije, pretpostavka je da se razlika odnosi na početno stanje na kontu potraživanja. Nedostaci kod evidentiranja potraživanja i utvrđivanja njihovog salda, na koje smo ukazali prethodne godine, odrazili su se i na utvrđivanje iznosa potraživanja na kraju 2018. godine.

- Izlazni računi Instituta su u pomoćnoj evidenciji evidentirani pod brojevima koje dodjeljuje sistem i isti nisu upisani na računima, a kako se u Institutu ne vodi knjiga izlaznih računa, ne može se utvrditi da li su neki od tih računa evidentirani više puta. Naime, nisu nam dati na uvid svi računi koji u sistemu nose različite brojeve, a istovremeno nose isti broj računa koji dodjeljuje Institut.
- Institut nije u 2018. godini vodio knjigu izlaznih računa, koja bi kao pomoćna evidencija eventualno pomogla prilikom evidentiranja i sravnjenja konta potraživanja.

U cilju potvrde iskazanog stanja potraživanja uputili smo određenom broju kupaca zahtjeve za potvrdom. Kupci su u određenom roku trebali dostaviti svoje podatke o stanju obaveza prema Institutu. Na osnovu dostavljenih informacija od kupaca utvrdili smo da postoje odstupanja u iznosima koje je Institut iskazao kao potraživanja u odnosu na podatke koji se vode kod njihovih kupaca. Skoro sva odstupanja u podacima ukazuju na to da su potraživanja kod Instituta iskazana u većem iznosu u odnosu na stanje koje se kod kupaca vodi kao obaveza.

PREPORUKA 6

Institut je dužan pojedinačno sa svakim kupcem izvršiti sravnjenje potraživanja, sačiniti zapisnike o stanju međusobnih potraživanja i obaveza, te na osnovu tako utvrđenog stanja izvršiti korekcije u pomoćnoj evidenciji (modulu potraživanja) i Glavnoj knjizi trezora.

5.3.3 Potraživanja za refundaciju naknada bolovanja

Institut nije tokom godine podnosio zahtjeve za refundacijom naknade bolovanja preko 30 ili 42 dana, pa je tek u martu 2019. godine podnesen zahtjev za refundacijom u iznosu od 9.988 KM. U toku revizije pripremljen je i zahtjev za refundacijom bolovanja u iznosu od 5.645 KM. Kako ova potraživanja nisu podnesena prije datuma za sačinjavanje godišnjeg izvještaja, nisu iskazana u poslovnim knjigama Instituta sa 31.12.2018. godine.

Pravovremenim podnošenjem zahtjeva i njihovim evidentiranjem u poslovnim knjigama, na način da se izvrši umanjenje troškova bruto plaća, Institut bi osigurao najveći dio sredstava za bruto plaće koje je morao osigurati kroz promjenu strukture rashoda.

PREPORUKA 7

Institut treba redovno podnositi zahtjeve za refundaciju sredstava entitetskim zavodima zdravstvenog osiguranja, a iznos refundacije po osnovu bolovanja evidentirati u poslovnim knjigama.

5.4. Pregled dinamike zapošljavanja

Projekcijom broja zaposlenih za 2018. godinu¹⁰ Institutu je odobren broj od 21 zaposlenog. Na 31.12.2018. godine Institut je imao 24 zaposlenih, od čega su dva zaposlena angažovana na određeno vrijeme.

¹⁰ Zakon o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu (Službeni glasnik BiH broj 08/18)

Institut je u toku godine izvršio prijem dva zaposlena na određeno vrijeme radi zamjene zaposlenih koji su odsutni zbog dužeg bolovanja.

Postupcima revizije utvrđeno je da, pored zaposlenih na određeno vrijeme, nije bilo prijema državnih službenika po osnovu konkursa, ali je početkom godine dotadašnji zamjenik direktora raspoređen na radno mjesto u Institutu na osnovu odredbi Zakona o državnoj službi o vraćanju na isto ili slično radno mjesto po završetku mandata.¹¹ Ishod imenovanja zamjenika direktora, prema izjavama rukovodstva, nije bio poznat u fazi planiranja budžeta za 2018. godinu, zbog čega je planiran broj od 21 zaposlenog.

PREPORUKA 8

Potrebno je da Institut izvrši adekvatno planiranje broja zaposlenih i, shodno tome, plaća i naknada, uzimajući u obzir moguće promjene u strukturi zaposlenih.

6. JAVNE NABAVKE

Institut je donio Plan javnih nabavki za 2018. godinu, kako je propisano Zakonom o javnim nabavkama.¹² Odlukom direktora, formirane su komisije koje provode postupke javnih nabavki.

Prema prezentovanim podacima, Institut je u 2018. godini proveo dva konkurentna postupka javnih nabavki iz tekućih izdataka, a nabavka iz kapitalnih izdataka je realizovana putem direktnog sporazuma. Nakon prethodno provedenih postupaka ukupna vrijednost zaključenih ugovora iznosila je 20.385 KM s PDV-om.

Opća zapažanja i slabosti u procesu javnih nabavki se odnose na sljedeće:

- Institut zaključuje ugovore s izabranim ponuđačima na period do kraja kalendarske godine i isti se mogu realizovati u ugovorenom periodu za pojedine vrste roba (npr. uredskog materijala). Ugovor za nabavku goriva nije realizovan ni količinski ni vrijednosno do kraja godine, pa je u decembru data saglasnost za produženje ugovora.

PREPORUKA 9

Potrebno je da Institut razmotri opciju zaključivanja okvirnog sporazuma ili kroz definisanje roka trajanja ugovora omogućiti njegovu realizaciju bez produžavanja putem saglasnosti ili zaključivanjem aneksa.

6.1. Nabavka uredskog materijala

Nabavka uredskog materijala provedena je putem konkurentnog postupka, a nakon e-aukcije izvršeno je rangiranje i izbor dobavljača. Nakon što prvorangirani ponuđač nije dostavio dokaze o kvalifikovanosti, Institut je ugovor dodijelio drugorangiranom ponuđaču. Ugovor u iznosu od 8.907 KM s PDV-om potpisan je u junu 2018. godine, a dokazi o ispunjavanju kvalifikacionih uslova nose pečat protokola od 11.08.2018. godine, mada dopis ponuđača o dostavljanju dokaza nosi datum koji je u okviru roka za dostavljanje dokaza. Institut nam je naknadno dostavio kopiju stranice djelovodnika u koji je kao datum prijema upisan 11.06.2018. godine, te obrazložio da je na pečatu protokola greškom upisan datum iz augusta 2018. godine. U

¹¹ Zakon o državnoj službi - član 15.stav 1. tačka b) i član 16.stav 1. tačka d)

¹² Službeni glasnik BiH, broj 39/14

dokumentaciji o prijemu dokaza za ispunjavanje uslova nije odložena koverta na osnovu koje se može potvrditi da su dokumenti poslani poštom i u skladu s utvrđenim rokovima, te je pretpostavka da su primljeni direktno na protokolu.

PREPORUKA 10

Institut treba voditi računa o rokovima za dostavljanje dokaza o kvalifikovanosti, a prilikom njihovog prijema osigurati nedvosmislene dokaze da su isti pribavljeni u rokovima koji su određeni u dokumentaciji koja se odnosi na nabavku (tenderska dokumentacija, odluka o dodjeli ugovora).

7. KOMENTARI

Institut je u ostavljenom roku dostavio komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2018. godinu. U komentarima je dostavljeno obrazloženje da je prilikom prijema dokumenata u vezi s nabavkom uredskog materijala greškom upisan datum iz augusta 2018. godine, te su dostavljeni dokazi o upisu u knjigu djelovodnika. Navedeno obrazloženje i komentare u vezi s nabavkom i štamparskom greškom u pasusu „Osnova za mišljenje s rezervom“ smo prihvatili i korigovali tekst u konačnom Izvještaju. Detaljno objašnjenje komentara koji su prihvaćeni dato je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvještaja o reviziji, koji je dostavljen rukovodstvu Instituta uz konačan Izvještaj o reviziji za 2018. godinu.

Vođa tima za finansijsku reviziju

Snježana Baštinac, viši revizor, v.r.

Rukovodilac Odjela za finansijsku reviziju

Miro Galić, viši revizor, v.r.

Članovi tima za finansijsku reviziju

Fatima Mehanović, revizor, v.r.

Adnan Muharemagić, revizor, v.r.

Rukovodilac Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta finansijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Prilozi

Tabela I – Pregled rashoda budžeta za 2018. godinu

Tabela II – Bilans stanja na 31.12.2018. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda budžeta za 2018. godinu

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađiva- nja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Procenat 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	1.140.000	0	1.140.000	1.136.648	100
Bruto plaće i naknade	620.000	23.500	643.500	643.416	100
Naknade troškova zaposlenih	73.000	1.000	74.000	73.446	99
Putni troškovi	152.000	-19.000	133.000	132.745	100
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	17.000	-4.000	13.000	11.902	92
Izdaci za energiju i kom. usluge	22.000	-7.000	15.000	14.567	97
Nabavka materijala	12.000		12.000	11.719	98
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	10.000	-2.000	8.000	7.997	100
Unajmljivanje imovine i opreme	107.000	-500	106.500	106.300	100
Izdaci za tekuće održavanje	6.000	-3.500	2.500	2.492	100
Izdaci za osiguranje	3.000	-500	2.500	2.065	83
Ugovorene i druge posebne usluge	118.000	12.000	130.000	130.000	100
2. Kapitalni izdaci	5.000	0	5.000	4.987	100
Nabavka zemljišta			0		
Nabavka građevina			0		
Nabavka opreme	5.000		5.000	4.987	100
Nabavka ostalih stalnih sredstava			0		
Rekonstrukcija i investiciono održ.			0		
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
			0		
5. Novčane donacije	0	0	0	0	
			0		
6. Programi posebne namjene	0	0	0	0	
			0		
7. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	1.145.000	0	1.145.000	1.141.635	100

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo _____ 2019. godine.

Direktor:
Željko Medak

Bilans stanja na 31.12.2018. godine

Tabela II

Opis	31.12.2018.	31.12.2017.	Procenat 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	330.568	82.130	402
Novčana sredstva	3.292	8.233	40
Kratkoročna potraživanja	327.276	73.897	443
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi			
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	49.177	56.063	88
Stalna sredstva	269.466	264.479	102
Ispravka vrijednosti	220.289	208.416	106
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	49.177	56.063	88
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	379.744	138.193	275

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	424.642	167.017	254
Kratkoročne tekuće obaveze	34.710	34.970	99
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obaveze prema zaposlenima	59.730	58.217	103
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	330.201	73.831	447
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obaveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	49.177	56.063	88
Izvori sredstava	49.177	56.063	88
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	473.818	223.080	212
------------------------------	----------------	----------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo _____ 2019. godine.

Direktor:
Željko Medak

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Institut) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2018. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15 i 91/17) i Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH (protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2018. godinu (Službeni glasnik BiH broj 8/18) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Instituta.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, _____

Direktor:

Željko Medak